

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

29 Σεπτεμβρίου 2020

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αρ. Φύλλου 4199

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. 123233/Θ2

Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών του μαθήματος θρησκευτικής εξειδίκευσης «Θέματα από την Εκκλησιαστική Ιστορία Γ' Τάξης Εκκλησιαστικού Γυμνασίου».

**Η ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις:

α) των άρθρων 19, 20 και 24 του ν. 3432/2006 «Δομή και Λειτουργία της Εκκλησιαστικής Εκπαίδευσης» (Α' 14) όπως ισχύουν,

β) της παρ. 2 του άρθρου 42 του ν. 4186/2013 «Αναδιάρθρωση της Δευτεροβάθμιας Εκκλησιαστικής Εκπαίδευσης και λοιπές διατάξεις» (Α' 193).

2. Την εισήγηση του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής, όπως διατυπώθηκε με τις υπ' αρ. 18/23-05-2019, 19/30-05-2019, 39/26-09-2019 και 28/05-06-2020 πράξεις του Διοικητικού Συμβουλίου του.

3. Τη γνώμη του Εποπτικού Συμβουλίου Δευτεροβάθμιας Εκκλησιαστικής Εκπαίδευσης, όπως διατυπώθηκε, στις 1η/7-06-2019 και 3η/16-07-2020 πράξεις του.

4. Την υπό στοιχεία 108806/Θ2/24-08-2020 απόφαση της Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων «Αναμόρ-

φωση των Ωρολογίων Προγραμμάτων Σπουδών των Εκκλησιαστικών Γυμνασίων και Γενικών Εκκλησιαστικών Λυκείων» (Β' 3625).

5. Το π.δ. 18/2018 «Οργανισμός Υπουργείου Παιδείας Έρευνας και Θρησκευμάτων» (Α' 31).

6. Το π.δ. 81/2019 «Σύσταση, συγχώνευση, μετονομασία και κατάργηση Υπουργείων και καθορισμός των αρμοδιοτήτων τους - Μεταφορά υπηρεσιών και αρμοδιοτήτων μεταξύ Υπουργείων» (Α' 119).

7. Το π.δ. 83/2019 «Διορισμός Αντιπροέδρου της Κυβέρνησης, Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών» (Α' 121).

8. Το γεγονός ότι δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του προϋπολογισμού του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων για τις δαπάνες που καλύπτονται από αυτόν, σύμφωνα με την υπό στοιχεία Φ.1/Γ/432/118004/Β1/9-9-2020 εισήγηση του άρθρου 24 του ν. 4270/2014 (Α' 143), όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 6 του άρθρου 10 του ν. 4337/2015 (Α' 129), της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, αποφασίζουμε:

Το αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών του μαθήματος θρησκευτικής εξειδίκευσης «Θέματα από την Εκκλησιαστική Ιστορία Γ' Τάξης Εκκλησιαστικού Γυμνασίου» ορίζεται ως εξής:

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΘΕΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ
Γ' ΤΑΞΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

1. Το άνοιγμα από την Παλαιστίνη στον ελληνορωμαϊκό κόσμο

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	Βασικά θέματα	Ενδεικτικές δραστηριότητες
<p>Οι μαθητές αναμένεται</p> <ul style="list-style-type: none"> Να επισημάνουν τις δυσκολίες από το πέρασμα του χριστιανισμού από την Παλαιστίνη στον 	<ol style="list-style-type: none"> Η Εκκλησία ιδρύεται και αρχίζει να ανανεώνει την ανθρωπίνη ιστορία Τα πρώτα ανοίγματα της Εκκλησίας στον ελληνορωμαϊκό 	<p>Ενδεικτικές δραστηριότητες</p> <p>Ακούγοντας: 10x2 [Βλ. Οδηγός Εκπαιδευτικού στα Θρησκευτικά Δημοτικού - Γυμνασίου, Αθήνα 2014 (στο εξής ΟΓ), σ. 141]. “Λαός μου, τί έποίησά σοι, και τί μοι ανταπέδωκας...”. Αντίφωνο του Ορθρου της Μ. Πέμπτης. (Βασικά Θέματα</p>

<p>ελληνορωμαϊκό κόσμο</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να καταγράψουν τις αποφάσεις της Αποστολικής Συνόδου και να υποδείξουν τις συνέπειές τους • Να εξετάσουν τις δυνατότητες και τις δυσκολίες που απορρέουν από τη σύνδεση της πίστης με ποικίλους πολιτισμούς • Να αναγνωρίσουν την ιστορική αυτοσυνειδησία της Εκκλησίας 	<p>κόσμο</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Η Αποστολική Σύνοδος, οι αποφάσεις της και οι συνέπειές τους 4. Ο λαός του Θεού, ένας λαός πολύ ιδιαίτερος 5. Η πίστη μεταμορφώνει δημιουργικά τον κόσμο και τους πολιτισμούς 	<p>[στο εξής ΒΘ] 2, 4).</p> <p>Δραματοποίηση: Σκηές και Στιγμιότυπα(ΟΓ 154).</p> <p>Οι μαθητές μελετούν τη σχετική αφήγηση των Πράξεων, χωρίζονται σε ομάδες και προετοιμάζονται για να δραματοποιήσουν</p> <p>α) τα γεγονότα που προηγήθηκαν της Αποστολικής Συνόδου, ειδικότερα α' σκηνές από τη ζωή της Εκκλησίας στην Αντιόχεια β' τα περιστατικά με τους επισκέπτες εξ Ιουδαίας</p> <p>β) τα γεγονότα και τις συζητήσεις της Αποστολικής Συνόδου</p> <p>και γ) τη συζήτηση γι' αυτές τις αποφάσεις στο φανταστικό σκηνικό της αγοράς της Αντιόχειας. (ΒΘ 3, 5)</p>
--	---	--

2. Διωγμοί, αναγνώριση και αποδοχή του Χριστιανισμού

<p>Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα</p>	<p>Βασικά θέματα</p>	<p>Ενδεικτικές δραστηριότητες</p>
--	----------------------	-----------------------------------

<p>Οι μαθητές αναμένεται</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να συνοψίσουν τα αίτια των διωγμών και να αξιολογήσουν τη στάση των Χριστιανών (μάρτυρες, πεπτωκότες) • Να περιγράψουν την έννοια του μαρτυρίου μέσα από το στοιχείο της αγάπης. • Να αναπτύξουν τη σημασία του Διατάγματος της Ανεξίθρησκείας • Να αποτιμήσουν το έργο του Μ. Κωνσταντίνου 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Οι πρώτες αντιδράσεις στο χριστιανικό κήρυγμα α) στην Παλαιστίνη και β) στον ελληνορωμαϊκό κόσμο 2. Μάρτυρες, άνθρωποι που ενέπνευσαν: το μαρτύριο ως τελείωση της αγάπης 3. Πεπτωκότες: άνθρωποι που δέιλιασαν 4. Η σταδιακή αναγνώριση και αποδοχή του Χριστιανισμού – Ο Μέγας Κωνσταντίνος και το διάταγμα των Μεδιολάνων 	<p>Ομαδοσυνεργασία: Σύνταξη κειμένου σε ρόλο. (ΟΓ 157)</p> <p>Οι μαθητές χωρίζονται σε ομάδες και καλούνται να αφηγηθούν και να γράψουν την ιστορία της εξάπλωσης του χριστιανισμού στη Ρωμαϊκή αυτοκρατορία από διαφορετικές σκοπιές. Π.χ. ένας χριστιανός δούλος, μια πλούσια γυναίκα, ένας Ρωμαίος αξιωματούχος, ένας δικαστής, ένας φρουρός, ένας πεπτωκός, ένας πιστός που ζητάει το σώμα προσφιλούς του μάρτυρα. (ΒΘ 1, 2, 3)</p> <p>Ο κύκλος της συνείδησης(ΟΓ 156)</p> <p>Κάποιος έχει συλληφθεί και προβληματίζεται αν πρέπει να καταδώσει ή να θυσιάσει. Η ομήγυρη τον συμβουλεύει ανάλογα. (ΒΘ 2, 3)</p> <p>Δραματοποίηση της επιστολής Διονυσίου Αλεξανδρείας (ΟΓ 154) (Χριστιανοί που περιέθαλψαν εθνικούς ασθενείς από την πανώλη, πεθαίνοντας εν γνώσει τους και οι ίδιοι, τιμώνται ως μάρτυρες) (ΒΘ 3)</p> <p>Εφημερίδα τούχου.(ΟΓ 165)</p> <p>Ομαδοσυνεργασία. Το φύλλο κυκλοφορεί περιλαμβάνοντας τα μέτρα του Μ. Κωνσταντίνου. Καταγράφονται ειδήσεις και σχόλια, με ανταποκρίσεις από τη Ρωμαϊκή σύγκλητο. Οι μαθητές αποφασίζουν ποια είδηση μπαίνει πρωτοσέλιδο και πώς τοποθετούνται στο φύλλο τα επιμέρους γεγονότα/αποφάσεις/με βάση την ιεράρχηση της σημασίας τους.(ΒΘ 5, 6)</p>
---	--	---

3. Ενότητα και συνοδικότητα στη ζωή της Εκκλησίας. Αλλαγή στην κοινωνία

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	Βασικά θέματα	Ενδεικτικές δραστηριότητες
<p>Οι μαθητές αναμένεται</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να ερευνήσουν τρόπους λειτουργίας των συνόδων μέχρι και τον 4ο αιώνα • Να επεκτείνουν τη σημασία και τη λειτουργία της συνοδικότητας στο παρόν • Να παρουσιάσουν τρόπους δράσης μεγάλων εκκλησιαστικών προσωπικοτήτων του 4ου αιώνα για θέματα κοινωνικής οργάνωσης και νομοθεσίας • Να καταγράψουν αντισυμβατικές ιδέες και στάσεις του μοναχισμού ιδίως για τον πλούτο • Εναλλακτικά: Να απριθμίσουν λόγους και κίνητρα για να επιλέξει κανείς τη μοναχική ζωή 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Η Εκκλησία οργανώνεται 2. Η Α΄ Οικουμενική Σύνοδος και το πρότυπο της συνοδικότητας 3. Η κοινωνική διακονία της Εκκλησίας και η καταπολέμηση της φτώχειας 4. Ζώντας την πίστη με έναν τρόπο ιδιαίτερο: Ο μοναχισμός και η σημασία του 	<p>Τεχνική εκπαιδευτικού δράματος: προσομοίωση(ΟΓ 154) Οι μαθητές μπαίνουν στη θέση των συμμετεχόντων σε μια σύνοδο (π.χ. την Α΄ Οικουμενική) και προβληματίζονται οι ίδιοι πάνω στα διλήμματα με τη βοήθεια μικρών αποσπασμάτων που τους δίνει ο διδάσκων. (ΒΘ 1, 2)</p> <p>TWPS: Σύνταξη κειμένου (ατζέντας) σε ρόλο. (ΟΓ 157) Οι μαθητές σε ομαδοσυνεργασία καταχωρίζουν δράσεις, συναντήσεις και εκκρεμότητες σε μια φανταστική ατζέντα που ανήκει (υποθετικά) σε κάποιον από τους μεγάλους Πατέρες, ώστε να αποτυπωθεί το πρόγραμμά του μιας εβδομάδας. Οι μαθητές φαντάζονται το πρόγραμμα δράσης ενός εκάστου των τριών Ιεραρχών και του Μ. Αθανασίου ή άλλων αγίων, όπως του αγίου Νικολάου.(ΒΘ 4, 5, 6)</p> <p>Επικαιροποίηση πατερικών κειμένων(ΟΓ 163) Οι μαθητές προχωρούν στην κατασκευή οικογενειακού προγράμματος διακονημάτων, κατ' αναλογία προς κοινοβιακό.(ΒΘ 5, 7)</p> <p>Κολλάς (ΟΓ 164)με την παραβολή της τελικής κρίσης ανά στίχο, και φωτογραφίες του σήμερα, όπου μπορεί να δοθεί και τίτλος από τις δραστηριότητες του Μ. Βασιλείου.(ΒΘ 7)</p>

		<p>Ρόλος στον τοίχο:(ΟΓ 156) Οι μαθητές διαβάζουν αποσπάσματα από την Οσίου Άμμωνος επιστολή, που αποτυπώνει τον προβληματισμό ενός νεαρού που εισέρχεται στη Βαυ, το μοναστήρι του Παχωμίου. Κατασκευάζουν το περίγραμμα ενός ανθρώπου στον πίνακα (ή υπάρχει έτοιμο χαρτόνι). Μπαίνουντας στον ρόλο του Άμμωνα γράφουν σε ένα postit “Θέλω να γίνω μοναχός γιατί...” “Στο μοναστήρι μου κάνει εντύπωση ότι...” ή “Αισθάνομαι και σκέφτομαι ότι...” (και τα κολλάνε στον τοίχο)(ΒΘ 7)</p>
--	--	--

4. Η σημασία του προσώπου του Χριστού σε έναν ραγδαία μεταβαλλόμενο κόσμο

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	Βασικά θέματα	Ενδεικτικές δραστηριότητες
-------------------------------------	---------------	----------------------------

<p>Οι μαθητές αναμένεται</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να καταγράψουν τα εμπόδια για την κατανόηση της διδασκαλίας για το Χριστό από τον 5ο αιώνα • Να αποτυπώσουν και εξηγήσουν τον όρο της συνόδου της Χαλκηδόνος • Να ερμηνεύσουν την επίδραση (θετική και αρνητική) της κρατικής εξουσίας στη συζήτηση για τη σωτηρία • Να ανακαλύψουν τις προϋποθέσεις αλλά και την αναγκαιότητα διεξαγωγής ενός θεολογικού διαλόγου 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Η ανάδωση της Κωνσταντινούπολης και η δημιουργία των πατριαρχικών θρόνων 2. Οι μεγάλες σχολές της Αντιόχειας και της Αλεξάνδρειας; η απαραίτητη πολυμορφία 3. Από την ποικιλία στη σύγκρουση 4. Ο διάλογος, η ενότητα και η εξουσία 	<p>Ανάδωση Διαστάσεων(ΟΓ 119) Σε ένα χάρτη (σχεδιάγραμμα σε φύλλο Α4) οι μαθητές χρωματίζουν διαφορετικά τις περιοχές που πλειοψηφικά δέχονται και αυτές που δεν δέχονται τον Όρο της Χαλκηδόνος. Τι συμπεράσματα προκύπτουν από τη μελέτη του χάρτη.(ΒΘ 6)</p> <p>Τοποθέτηση απέναντι στο κείμενο(ΟΓ 163) Οι μαθητές διαβάζουν κάποιο κείμενο σχετικό με τη χριστολογική συζήτηση και γράφουν εν συντομία τις δικές τους θέσεις. (ΒΘ 3-6)</p>
--	---	--

5. Συνέχιση των χριστολογικών συζητήσεων εν μέσω απροσδόκητων εξελίξεων

<p>Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα</p>	<p>Βασικά θέματα</p>	<p>Ενδεικτικές δραστηριότητες</p>
--	----------------------	-----------------------------------

<p>Οι μαθητές αναμένεται</p> <ul style="list-style-type: none"> • να ερμηνεύσουν τη σημασία της ανθρώπινης ελευθερίας για τη σχέση ανθρώπου και Θεού • να ερμηνεύσουν την άνοδο του Ισλάμ στο πλαίσιο των θρησκευτικών αναζητήσεων και συμπεριφορών της Ανατολικής Μεσογείου • να διερευνήσουν τη ζωή των χριστιανικών κοινοτήτων υπό Ισλαμικό καθεστώς επισημαίνοντας προβλήματα αλλά και μορφές επίδρασης και συμβίωσης • να παρατηρήσουν τη ζωή και την εξέλιξη των μη χαλκηδονείων κοινοτήτων σε Ασία και Αφρική 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Δράση και διδασκαλία περί των δύο θελημάτων του Χριστού του Μαξίμου Ομολογητού 2. Ο παράξενος “προφήτης”, και οι Άραβες 3. Η Εκκλησία στη νέα πραγματικότητα του 7^{ου} αιώνα 	<p>TPS ομαδοσυνεργασία: «Επ’ αυτού θα είχα να πω...» (ΟΓ 159) ή Τοποθέτηση απέναντι στο κείμενο (ΟΓ 163)</p> <p>Οι μαθητές μελετούν κείμενο (επιστολή Μαξίμου Ομολογητού εναντίον υιοχρεωτικού βαπτίσματος των Εβραίων) και το συζητούν ανακρινόμενοι τα συμπεράσματά τους.(ΒΘ 1)</p> <p>Κύκλος του κουτσομπολιού. (ΟΓ 156)</p> <p>Αφού ενημερωθούν για το ιστορικό συγκείμενο μέσω έγκυρου επιστημονικού κειμένου, ένας μαθητής παίρνει τον ρόλο του Σωφρονίου, επισκόπου Ιεροσολύμων. Οι μουσουλμάνοι είναι προ των πυλών. Στο γράμμα που από μέρες έχει στείλει στη βασιλεύουσα δεν υπάρχει καμία απάντηση. Προβληματίζεται τι να κάνει. Τι τον συμβουλεύετε;(ΒΘ 2, 3)</p>
		<p>Έντεχνος συλλογισμός: Συνδέοντας, επεκτείνοντας, προκαλώντας (ΟΓ 145)</p> <p>Με τη βοήθεια φωτογραφιών και κειμένων, ή του διαδικτύου, οι μαθητές συγκρίνουν τον Θόλο του Βράχου με τον Ναό της Αναστάσεως. Συζητούν για τη σημασία των βυζαντινών αρχιτεκτονικών προτύπων για την ισλαμική αρχιτεκτονική.(ΒΘ 3)[Σημείωση: Προτείνεται και για δημιουργική εργασία]</p> <p>Άσκηση δημιουργικής γραφής με σενάριο φαντασίας TWPS</p> <p>Με βάση κείμενο που δίνεται, φαντάζεστε ότι μπαίνετε σε ένα αερόστατο, ή ανεβαίνετε σε ένα μαγικό χαλί και περιηγηθείτε σε κοινότητες Αρχαίων Ανατολικών Χριστιανών στην Ασία. (ΒΘ 5)</p>

6. Η μάχη για την εικόνα ανάμεσα στο Ευαγγέλιο και την πολιτική εξουσία

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	Βασικά θέματα	Ενδεικτικές δραστηριότητες
<p>Οι μαθητές αναμένεται</p> <ul style="list-style-type: none"> • να ερευνήσουν τις σχέσεις των ανθρώπων στη βυζαντινή Ανατολή με τις εικόνες, τα λείψανα και τα ιερά αντικείμενα • να ζυγίσουν τα επιχειρήματα των οικονομικών αυτοκρατόρων και τον τρόπο επιβολής τους • να αποτυπώσουν τη συμβολή του μοναχισμού στην αντιμετώπιση της οικονομικής αναζήτωντας και πληροφορίες για μοναστικά κέντρα στη Χριστιανική Ανατολή εκτός Βυζαντίου (Παλαιστήνη, Συρία) • να ερευνήσουν τη δυνατότητα να παράγονται σήμερα νέες εικόνες με νέους τρόπους ή σε άλλους πολιτισμούς 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Το τέλος του αρχαίου κόσμου και οι επιπτώσεις στην Εκκλησία 2. Η αρχή της εικονομαχίας και οι επιδιώξεις της χριστιανικής κρατικής εξουσίας 3. Οι μοναχοί ως υπερασπιστές της ελευθερίας της Εκκλησίας 4. Οι εικόνες στην ιστορία της Εκκλησίας 	<p>Οργάνωση [ψηφιακής] παρουσίας (διαγωνιστική) [Σύνταξη «κειμένου» σε ρόλο (ΟΓ 157)]</p> <p>Οι μαθητές είναι στελέχη ενός πρακτορείου προσκυνηματικού τουρισμού του 5-δου αι.. Θέλουν να προσελκύσουν πελάτες για μια επίσκεψη στη Μέση Ανατολή και στα σπουδαία της χριστιανικά μνημεία και αξιοθέατα, τους οποίους θα δεχθούν σημαντικά πρόσωπα εκεί. Οργανώνουν παρουσίαση προτεινόμενου προγράμματος με χάρτες και φωτογραφίες. Λαμβάνουν υπόψη και τα μεταφορικά μέσα που έχουν στη διάθεσή τους. Στο τέλος κατακυρώνεται μία από όλες τις προσφορές μετά από ψηφοφορία.(ΒΘ 2, 4, 5) (<i>Προτείνεται και για δημιουργική εργασία</i>)</p> <p>Debate(Αντιγωνίες)(ΟΓ 152)</p> <p>Οι μαθητές οργανώνουν ένα debate με θέμα την αργογραφία ενός ναού στην Αφρική. Πώς θα πρέπει να είναι αυτή η αργογράφηση. Την περιγράφουν και αναπτύσσουν επιχειρήματα.(ΒΘ 1, 2, 5, 6)</p>

7. Έξω από τη ρωμαιοκή οικομένη: Ο εκχριστιανισμός των Σλάβων

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	Βασικά θέματα	Ενδεικτικές δραστηριότητες
<p>Οι μαθητές αναμένεται</p> <ul style="list-style-type: none"> • να αποτυπώσουν τις βασικές φάσεις της ιεραποστολικής δραστηριότητας του 9ου και του 10ου αι. με κέντρο το Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως • να επισημάνουν τα κύρια χαρακτηριστικά της ιεραποστολικής μεθοδολογίας όπως διαμορφώνονται από τους αγίους Κύριλλο και Μεθόδιο • να παρατηρήσουν τρόπους και μεθόδους διάδοσης της χριστιανικής πίστης μέχρι τη Σιβηρία, την Άπω Ανατολή και την Αλάσκα έως τις αρχές του 20ού. • να προβληματιστούν για τη σημασία του ιεραποστολικού έργου σε σχέση με την εκκλησιαστική ιστορία γενικά αλλά και τη διαμόρφωση της φυσιογνωμίας της Ευρώπης 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Τα σλαβικά φύλα 2. Κύριλλος και Μεθόδιος 3. Συνέπειες, διάδοχοι και Βούλγαροι 4. Ο εκχριστιανισμός των Ρώσων και η Εκκλησία της Ρωσίας 5. Η κληρονομιά του γθες σήμερα 	<p>Μελέτη Περίπτωσης (ΟΓ 121-122) (με τη βοήθεια πολυτροπικών κειμένων και ιστοεξερεύνησης)</p> <p>Οι μαθητές ομαδοσυνεργατικά μελετούν τον βίο και την πολιτεία των αγίων</p> <p>Σεραφείμ του Σάρωφ, Ιννοκέντιου Βενιαμίνωφ, Γερμανού Αλάσκας</p> <p>Στεφάνου της Περμ, Νικολάι Κασάκιν (ΒΘ 6, 7)</p> <p>Θετικό - αρνητικό (ΟΓ 154-155) σε σχέση με την απόφαση του Βλαδίμηρου για το βάπτισμα των Ρώσων. (ΒΘ 4)</p> <p>Χρονογραμμή ή επεξεργασία χάρτη.</p> <p>Οι μαθητές κατασκευάζουν ομαδοσυνεργατικά μια χρονογραμμή των βασικών γεγονότων και περιόδων της εξάπλωσης του χριστιανισμού στους σλάβους ή οργανώνουν έναν χάρτη ιεραποστολικής ιστορίας, ζωγραφίζοντας με διαφορετικά χρώματα την πορεία εξάπλωσης του Χριστιανισμού με βάση χρονολογίες ορόσημα για περιοχές. (ΒΘ 1-5)</p> <p>Συλλογικός Ρόλος (ΟΓ 156). Η ομάδα υποδύεται τον ρόλο ενός θθαγενούς στην Αλάσκα. Πώς νιώθει και τι σκέφτεται</p>

		για τους ξένους που έρχονται, σε διαφορετικές ιστορικές φάσεις. [Σημείωση: μπορεί να επιμεριστεί και σε ομάδες, μια για τους πρώτους εμπόρους, μια για τους Ρώσους ιεραποστόλους, και μία για τους νεοαφιχθέντες μετά την πώληση της Αλάσκας) (ΒΘ 7)
--	--	--

8. Ανατολή και Δύση: Κοινό παρελθόν, χωριστό μέλλον;

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	Βασικά θέματα	Ενδεικτικές δραστηριότητες
-------------------------------------	---------------	----------------------------

<p>Οι μαθητές αναμένεται</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να συλλέξουν πληροφορίες για τον Χριστιανισμό στη Δυτική Ευρώπη πριν το Σχίσμα (εκχριστιανισμός Φράγκων, Βρετανικά νησιά, άγιοι ιεραπόστολοι στους Σάξονες) • Να αποτυπώσουν τους παράγοντες απολυτοποίησης του παπικού θρόνου στις εκκλησιαστικές δομές και την επίπτωσή του στην Ανατολή • Να αναγνωρίσουν την ύπαρξη κινήσεων στη Δύση κριτικού ελέγχου απέναντι στην Εκκλησία (μοναστικά τάγματα, αιρέσεις) • Να διακρίνουν τη σημασία του πολιτικού παράγοντα στο σχίσμα Ανατολής-Δύσεως με τις Σταυροφορίες 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ο Χριστιανισμός στη Δύση μετά το τέλος της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας. 2. Εκκλησία και φεουδαρχία, η λύση της ανύψωσης του παπικού θρόνου 3. Μέγα Σχίσμα, Σταυροφορίες και το απόγειο του παπισμού 4. Η κριτική απέναντι στην παπική κυριαρχία και το τέλος της 	<p>Ομαδοσυνεργασία: Ιστοεξερεύνηση μέσω διαδικτύου (ΟΓ 127εξ) και κατασκευή χάρτη</p> <p>Οι μαθητές βρίσκουν πληροφορίες και κατασκευάζουν χάρτη με μοναστήρια στα βρετανικά νησιά <i>εναλλακτικά</i> πίνακα δυτικών αγίων μέχρι το Σχίσμα (ΒΘ 1, 2)</p>
		<p>Εργασία με κείμενο, με τις τεχνικές Επιβραδυνόμενη θεώρηση του κειμένου (ΟΓ 161) και Τοποθέτηση απέναντι στο κείμενο (ΟΓ 163): Απόσπασμα επιστολής Σταυροφόρων αρχηγών του 1098 που εισάγει για πρώτη φορά τη μισαλλοδοξία για πολιτικούς λόγους (Παπαδάκη/Meyendorff, Η Χριστιανική Ανατολή και η άνοδος του παπισμού, Αθήνα 2003, σ. 146). (ΒΘ 5)</p> <p>Δραματοποίηση (ΟΓ 154), σε συνδυασμό με Ανίχνευση της σκέψης του ρόλου (ΟΓ 157): Δύο μαθητές αναπαριστούν τον διάλογο του μοναχού Φραγκίσκου με τον πάπα Ονώριο Γ', ενώ στη συνέχεια το σύνολο της τάξης ανιχνεύει τις σκέψεις του. (ΒΘ 6)</p>

9. Νέοι χρόνοι, νέοι κόσμοι, νέες ιδέες

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	Βασικά θέματα	Ενδεικτικές δραστηριότητες
<p>Οι μαθητές αναμένεται</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να ταξινομήσουν τα βασικά γεγονότα των αιώνων του Μεσαίωνα και των νέων χρόνων σε χρονική σειρά • Να ερμηνεύσουν τον Ησυχασμό στην Ανατολή ως προσπάθεια προσωπικής ένωσης με τον Θεό • Να εντάξουν τον Ησυχασμό στα ρεύματα ευσέβειας του Ύστερου Μεσαίωνα • Να θυμούνται βασικά πρόσωπα και γεγονότα από το πέραςμα του Χριστιανισμού στην Αμερική • Να παρατηρήσουν φωνές κριτικής απέναντι στη δράση του Χριστιανισμού στη Λατινική Αμερική 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ο κόσμος από τον 14^ο αιώνα και μετά: Ύστερος Μεσαίωνας και Ύστερο Βυζάντιο. 2. Ανάγκη για προσωπική λύτρωση 3. Η συνοδική κίνηση και οι πάλες στη νέα πραγματικότητα 4. Ο Χριστιανισμός στον Νέο Κόσμο 	<p>Κατασκευή εννοιολογικού χάρτη (ΟΓ 122-123) σε αντιστοίχιση με μείζονες ιστορικές εξελίξεις. (ΒΘ 1, 2)</p> <p>Εργασία με κείμενο/δραματοποίηση(ΟΓ 154): Ανάγωση του κειμένου του Αγιορείτου Τόμου και δραματοποίηση της συζήτησης που έγινε από την ομάδα που το συντάξε. (ΒΘ 2)</p> <p>Θετικό-αρνητικό (ΟΓ 154-155): επικριτές και υπερασπιστές του παπικού θρόνου και της πολιτικής του από την περίοδο της Αβινιόν έως την Αναγέννηση (διαφορά, πλουτομανία, αλλά και πολιτιστική ανύψωση κλπ.) (1)</p> <p>Τοποθέτηση απέναντι στο κείμενο (ΟΓ 163): Αποσπάσματα από του Βαρθολομαίου ντε λαζ Κάζας, Η καταστροφή των Ινδιάνων, Αθήνα 1982. (ΒΘ 5)</p>

10. Μεταρρύθμιση και οι πολύπλευρες συνέπειές της

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	Βασικά θέματα	Ενδεικτικές δραστηριότητες
<p>Οι μαθητές αναμένεται να</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να εντοπίσουν πρόσωπα, χρονολογίες και περιοχές της Μεταρρύθμισης και Αντιμεταρρύθμισης στην Ευρώπη τον 16^ο αιώνα • Να αξιολογήσουν τι καινούριο έφερε η Μεταρρύθμιση στην κατανόηση της Εκκλησίας και της σωτηρίας και να τα συσχετίσουν με την εποχή της και το πρόσφατο παρελθόν της (ύστερος Μεσαίωνας, ανακαλύψεις, τυπογραφία) • Να ερμηνεύσουν την πολιτιστική εξέλιξη (θρησκευτικότητα, πολιτικές ιδέες, τέχνη) της Βόρειας Ευρώπης και του αγγλοσαξονικού κόσμου ως παράγωγο της Μεταρρύθμισης • Να αξιολογήσουν την προσέγγιση της Μεταρρύθμισης από την 	<p>1. Μαρτίνος Λούθηρος, Ούλριχ Ζβίγγλιος, Ιωάννης Καλβίνος: οι ιδέες του και οι αντιδράσεις</p> <p>2. Μεταρρύθμιση στην Αγγλία</p> <p>3. Πόλεμοι και διώξεις</p> <p>4. Αντιδράσεις του Ρωμαιοκαθολικισμού, στάση των Ορθοδόξων</p>	<p>Εννοιολογικός χάρτης (ΟΓ 122-123): Κατασκευή ενός εννοιολογικού χάρτη με ιδέες, πρόσωπα, αντιλήψεις σχετικά με τη Μεταρρύθμιση. (ΒΘ 1-6)</p> <p>Έντεχνος συλλογισμός, Μοτίβο ΒΛΕΠΩ, ΞΣΧΥΡΙΖΟΜΑΙ, ΑΝΑΡΩΤΙΕΜΑΙ - ΔΙΕΡΩΤΩΜΑΙ (ΟΓ 133-134): Οι μαθητές εργάζονται σε πίνακα ή εικονογραφημένο χειρόγραφο που απεικονίζει θρησκευτικούς διωγμούς Αναβαπτιστών και άλλων θρησκευτικών ομάδων στην Ευρώπη ή τις αμερικανικές Αποικίες. (ΒΘ 4, 5)</p> <p>Εργασία με κείμενο/δραματοποίηση(ΟΓ 154): Δίνεται το κείμενο της τελευταίας απάντησης του Πατριάρχη Ιερεμία Β΄ στους Λουθηρανούς θεολόγους της Τυβίγγης το 1581. Αναπαριστάται η συζήτηση των συμβούλων του Πατριάρχη για το τι ξέρουν και τι απαντούν στους Διαμαρτυρομένους. (ΒΘ 6)</p>

Ορθόδοξη Εκκλησία		
-------------------	--	--

11. Μετά το Βυζάντιο: Χριστιανική παράδοση και νεωτερικότητα

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	Βασικά θέματα	Ενδεικτικές δραστηριότητες
<p>Οι μαθητές αναμένεται</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να εξετάσουν την καθημερινή ζωή και τους θεσμούς των Ορθοδόξων υπό μη Ορθόδοξη εξουσία (Τουρκοκρατία, Λατινοκρατία, Σλαβικές χώρες υπό ξένη κυριαρχία) • Να παρουσιάσουν όψεις του ανταγωνισμού Ρωμαιοκαθολικών και 	<p>1. Η Εκκλησία στην Οθωμανική αυτοκρατορία. 2. Μεταρρύθμιση και Αντιμεταρρύθμιση στην Ανατολή 3. Χριστιανισμός και Διαφωτισμός 4. Από τον οικουμενικό βυζαντινό χριστιανισμό στις εθνικές Εκκλησίες</p>	<p>Εργασία με κείμενο Σύνταξη κειμένου (συμβολαίου) σε ρόλο (ΟΓ 157): συμβόλαιο κοινότητας που προσλαμβάνει δάσκαλο ή αδελφότητα που συντηρεί εκκλησία ή κάτι σχετικό. (ΒΘ 1) Τεχνικές δράματος για αναστοχασμό: Σύνταξη κειμένου (ημερολογίου) σε ρόλο (ΟΓ 157). Οι</p>

<p>Διαμνημονεύων στις ιστορικές περιοχές των Ορθοδόξων και μορφές αντίδρασης των τελευταίων</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να αξιολογήσουν τις αλλαγές στους θεσμούς και τις συνειδήσεις που επιτάσσει ο Διαφωτισμός σε όλες τις παραδοσιακά χριστιανικές χώρες • Να συσχετίσουν την εμφάνιση της εθνικής ιδέας με τη δράση των Εκκλησιών στα κατά πλειοψηφίαν Ορθόδοξα έθνη της Ανατολικής Ευρώπης 		<p>μαθητές αξιοποιώντας πληροφορίες που θα τους δοθούν συντάσσουν σελίδες φανταστικού ημερολογίου του Πατριάρχη Κύριλλου Λούκαρη. (ΒΘ 2)</p> <p>Δραματοποίηση/ή παιγνίδι ρόλων(ΟΓ 154/155):</p> <p>Μαθητές αναπαριστούν (και συμπληρώνουν φανταστικά) τη θρυλούμενη συνάντηση Βολταίρου και Ευγένιου Βούλγαρη. (ΒΘ 3)</p> <p>Τεχνικές δράματος για αναστοχασμό - σύνταξη κειμένου (επιστολής) σε ρόλο:</p> <p>Ομάδα μαθητών συντάσσει επιστολή στον Οικουμενικό Πατριάρχη με επιχειρήματα υπέρ της αυτοκεφαλίας. (ΒΘ 4, 5)</p>
---	--	--

12. Ο Χριστιανισμός στην Παγκόσμια Κοινότητα

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	Βασικά θέματα	Ενδεικτικές δραστηριότητες
<p>Οι μαθητές αναμένεται</p> <ul style="list-style-type: none"> • κατανοήσουν τις μεταβολές του κόσμου κατά τη νεωτερικότητα και πέραν αυτής και την επίδρασή τους στη ζωή της Εκκλησίας • ορίσουν αντιστικτικά τους όρους “οικουμενικότητα” και “παγκοσμιοποίηση” • προβληματιστούν για τον ρόλο της Εκκλησίας σε έναν πλουραλιστικό και κατακερματισμένο κόσμο σε συνάρτηση με την ελευθερία της συνείδησης αλλά και τις έννοιες της διαπολιτισμικότητας και διαθρησκευτικότητας • περιγράψουν την ιδιαιτερότητα και τις προοπτικές ενός μοντέλου εκκλησιαστικής ζωής έξω 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ο κόσμος μικραίνει και η επικοινωνία αλλάζει 2. Παγκοσμιοποίηση και Οικουμενικότητα 3. Το κέντρο και η περιφέρεια του κόσμου 4. Αφρική: Οι προοπτικές της Ορθοδοξίας σε μια ήπειρο που ανεβαίνει δυναμικά 5. Ιεραποστολή και διάλογος 	<p>Ενδεικτικές δραστηριότητες</p> <p>Ομαδοσυνεργασία: Σύνταξη κειμένου (αίτησης) σε ρόλο (ΟΓ 157).</p> <p>Οι μαθητές είναι μέλη της φυλής των Κικούγιου σε Ουγκάντα και Κένυα. Οι γέτες τους ετοιμάζονται να αιτηθούν προς το Πατριαρχείο Αλεξανδρείας τη σύνδεση της γηγενούς αφρικανικής εκκλησίας τους με την κανονική Ορθόδοξη Εκκλησία. Η φυλή συνεδριάζει προκειμένου να προετοιμάσει αυτή τη συνάντηση. Καταγράφουν συνοπτικά τα επίμερους αιτήματά τους, την αιτιολογία τους, και τι θα ήθελαν ιδιαιτέρως να προσεχθεί. (ΒΘ 6, 7)</p> <p>Ομαδοσυνεργασία-προσομοίωση τηλεοπτικής εκπομπής(ΟΓ 154).</p> <p>Οι μαθητές επιλέγουν έναν εκπρόσωπο της ομάδας τους για να μετέχει σε εικονική “τηλεοπτική εκπομπή” μέσα στην τάξη με την ιδιότητα α) του δημοσιογράφου, β) του εκκλησιαστικού ταγού, γ) ενός θεολόγου λαϊκού δ) ενός κοινωνιολόγου, ε) μιας προσωπικότητας των γραμμάτων κοκ. Οργανώνουν τηλεοπτική συζήτηση με θέμα την “Εκκλησία στον Σύγχρονο Κόσμο”. Οι μαθητές σε ομάδες βοηθούν τον εκπρόσωπό τους σε όλη τη διάρκεια της συζήτησης με ερωτήσεις ή με παροχή κατάλληλων πληροφοριών, τεκμηρίων και επιχειρημάτων, αναπαριστώντας το κεντρικό ρόλο μιας τηλεοπτικής εκπομπής και την ομάδα συμβούλων των</p>

<p>από τον δυτικό κόσμο, με έμφαση στο παράδειγμα της Αφρικής.</p>		<p>συμμετεχόντων. (ΒΘ 1-7)</p> <p>Η τροχιά της μάθησης (ΟΓ 123-126). Η τάξη οργανώνεται με ποικίλους ενδιάμεσους σταθμούς όπου οι μαθητές μελετούν πολυτροπικά κείμενα σε σχέση με ζητήματα που αφορούν την παρουσία της Εικλησίας στον σύγχρονο κόσμο. Αφού προβληματιστούν σε συνεργασία με συμμαθητές και τον καθηγητή τους, καταγράφουν τα συμπεράσματά τους σε μια σύντομη παράγραφο. (ΒΘ 1-7)</p>
--	--	--

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Μαρούσι, 17 Σεπτεμβρίου 2020

Η Υπουργός

ΝΙΚΗ ΚΕΡΑΜΕΩΣ

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

Το Εθνικό Τυπογραφείο αποτελεί δημόσια υπηρεσία υπαγόμενη στην Προεδρία της Κυβέρνησης και έχει την ευθύνη τόσο για τη σύνταξη, διαχείριση, εκτύπωση και κυκλοφορία των Φύλλων της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ), όσο και για την κάλυψη των εκτυπωτικών - εκδοτικών αναγκών του δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα (ν. 3469/2006/Α' 131 και π.δ. 29/2018/Α' 58).

1. ΦΥΛΛΟ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΦΕΚ)

- Τα **ΦΕΚ σε ηλεκτρονική μορφή** διατίθενται δωρεάν στο **www.et.gr**, την επίσημη ιστοσελίδα του Εθνικού Τυπογραφείου. Όσα ΦΕΚ δεν έχουν ψηφιοποιηθεί και καταχωριστεί στην ανωτέρω ιστοσελίδα, ψηφιοποιούνται και αποστέλλονται επίσης δωρεάν με την υποβολή αίτησης, για την οποία αρκεί η συμπλήρωση των αναγκαίων στοιχείων σε ειδική φόρμα στον ιστότοπο **www.et.gr**.

- Τα **ΦΕΚ σε έντυπη μορφή** διατίθενται σε μεμονωμένα φύλλα είτε απευθείας από το Τμήμα Πωλήσεων και Συνδρομητών, είτε ταχυδρομικά με την αποστολή αιτήματος παραγγελίας μέσω των ΚΕΠ, είτε με ετήσια συνδρομή μέσω του Τμήματος Πωλήσεων και Συνδρομητών. Το κόστος ενός ασπρόμαυρου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,00 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,20 €. Το κόστος ενός έγχρωμου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,50 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,30 €. Το τεύχος Α.Σ.Ε.Π. διατίθεται δωρεάν.

• Τρόποι αποστολής κειμένων προς δημοσίευση:

Α. Τα κείμενα προς δημοσίευση στο ΦΕΚ, από τις υπηρεσίες και τους φορείς του δημοσίου, αποστέλλονται ηλεκτρονικά στη διεύθυνση **webmaster.et@et.gr** με χρήση προηγμένης ψηφιακής υπογραφής και χρονοσήμανσης.

Β. Κατ' εξαίρεση, όσοι πολίτες δεν διαθέτουν προηγμένη ψηφιακή υπογραφή μπορούν είτε να αποστέλλουν ταχυδρομικά, είτε να καταθέτουν με εκπρόσωπό τους κείμενα προς δημοσίευση εκτυπωμένα σε χαρτί στο Τμήμα Παραλαβής και Καταχώρισης Δημοσιευμάτων.

- Πληροφορίες, σχετικά με την αποστολή/κατάθεση εγγράφων προς δημοσίευση, την ημερήσια κυκλοφορία των Φ.Ε.Κ., με την πώληση των τευχών και με τους ισχύοντες τιμοκαταλόγους για όλες τις υπηρεσίες μας, περιλαμβάνονται στον ιστότοπο (**www.et.gr**). Επίσης μέσω του ιστότοπου δίδονται πληροφορίες σχετικά με την πορεία δημοσίευσης των εγγράφων, με βάση τον Κωδικό Αριθμό Δημοσιεύματος (ΚΑΔ). Πρόκειται για τον αριθμό που εκδίδει το Εθνικό Τυπογραφείο για όλα τα κείμενα που πληρούν τις προϋποθέσεις δημοσίευσης.

2. ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ - ΕΚΔΟΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ

Το Εθνικό Τυπογραφείο ανταποκρινόμενο σε αιτήματα υπηρεσιών και φορέων του δημοσίου αναλαμβάνει να σχεδιάσει και να εκτυπώσει έντυπα, φυλλάδια, βιβλία, αφίσες, μπλοκ, μηχανογραφικά έντυπα, φακέλους για κάθε χρήση, κ.ά.

Επίσης σχεδιάζει ψηφιακές εκδόσεις, λογότυπα και παράγει οπτικοακουστικό υλικό.

Ταχυδρομική Διεύθυνση: Καποδιστρίου 34, τ.κ. 10432, Αθήνα

Ιστότοπος: **www.et.gr**

ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ: 210 5279000 - fax: 210 5279054

Πληροφορίες σχετικά με την λειτουργία του ιστότοπου: **helpdesk.et@et.gr**

ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΚΟΙΝΟΥ

Πωλήσεις - Συνδρομές: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279178 - 180)

Πληροφορίες: (Ισόγειο, Γρ. 3 και τηλεφ. κέντρο 210 5279000)

Παραλαβή Δημ. Ύλης: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279167, 210 5279139)

Αποστολή ψηφιακά υπογεγραμμένων εγγράφων προς δημοσίευση στο ΦΕΚ: **webmaster.et@et.gr**

Ωράριο για το κοινό: Δευτέρα ως Παρασκευή: 8:00 - 13:30

Πληροφορίες για γενικό πρωτόκολλο και αλληλογραφία: **grammateia@et.gr**

Πείτε μας τη γνώμη σας,

για να βελτιώσουμε τις υπηρεσίες μας, συμπληρώνοντας την ειδική φόρμα στον ιστότοπό μας.

